

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

52. An vt Episcopus poßit ordinare ratione beneficij sufficiat vt sit simplex?
Et an si beneficium non requirat residentiam, nec in illo Beneficiarius
resideat Beneficiarius resideat, nec in illius ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

cum beneficio duorum scutorum. Ex part. 8. tractat. 2. Ref. 20.

§. 1. Negatiue respondet Molfesius in summa, 10. 1. 11. 2. cap. 2. 2. 7. sic asserens: Ratione beneficij dicitur etiam subditus, si nempe in illa Diocesi habeat Ecclesiasticum beneficium, sufficiens ad victum honeste, vt possit sacris Ordinibus insigniri, secus vero si esset beneficium tenue, vt notant communiter Doctores in cap. 1. & cap. nullus de temp. ordin. in 6. Quaranta in compend. Bullar. in verb. Ordo. Vgolinus & alij, quos probat idem Riccius ubi supra, in decis. 299. cum seque siue sit propriè beneficium, siue sit prestimonium, quia hoc habetur loco beneficij. Ita Molfesius, cui etiam adde Piascium in practi part. 1. cap. 1. art. 2. num. 3.

2. Sed contrarium tenendum est, quia in cap. nullus de temp. ordin. in 6. & alia huiusmodi non explicant valorem, & qualitatem, sed simpliciter, ac generaliter loquuntur; tum quia multi Canones de beneficio verba facientes, locum habent in beneficio etiam tenui, puta text. Concil. Trident. in cap. 6. sess. 23. de reformat. concedens tonsurato, vel possidenti beneficium gaudere priuilegio Clericali in ciuitate dum, sed in capitali etiam causa, qui intelligitur, si quodecumque quamuis exiguum possideat beneficium. Et ita docet, me citato, Auerfa de Sacrament. Ordin. question. 3. sect. 6. vbi ita ait. Potest fieri, vt habens originem in vna ciuitate, accipiat beneficium in alia; & tunc per hoc pariter subicitur illi Episcopo, in cuius Diocesi obtinet beneficium, vt possit ab eo ordinari. Addunt tamen aliqui, ad hoc non sufficere quodecumque tenue beneficium, sed requiri ita commodum quo possit Clericus sustentari: quod tale beneficium postulat a Concilio Tridentino sess. 21. cap. 2. de reformat. Sed merito alij plures censent, ad hunc effectum, de quo nunc loquimur, sufficere quodecumque beneficium. Ita defendunt Henriquez lib. 10. cap. 22. §. 1. littera C. & cap. 17. littera Q. Garcia de benef. part. 2. cap. 4. n. 8. Barbosa lib. 1. de iure Pontificio, cap. 33. num. 38. Diana part. 4. tractat. 4. resol. 51. & vt plurimum alij. Qui etiam afferunt aliquam declarationem sacre Congregationis, qua censuit gaudere priuilegio fori quemdam Clericum ordinatum cum beneficio non excedente redditum duorum scutorum. Et quia sequitur ex eodem decreto Bonifacij, in quo non requiritur vllam beneficij quantitatem. Nec quidquam obstat aliud decretum Concilij: quod sane non loquitur quoad hunc subiectionis effectum, sed quoad alium effectum congruæ sustentationis eius, qui vult ad maiores Ordines promoueri, de quo dicemus postea. Nunc vero vt promouetur quis ab aliquo Episcopo ad minores Ordines, vel etiam ad maiores, si de reliquo habeat sufficiens patrimonium, sufficit subiectio ad illum Episcopum per qualecumque licet tenue beneficium. Hucusque Auerfa. Recognosce me ipsum loco cit.

3. Et vt vetum fatear, vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. At textus in d. cap. cum nullus, non explicat valorem, & qualitatem beneficij, sed simpliciter dicit, quem posse ordinari ratione beneficij ab Episcopo, in cuius Diocesi consistit beneficium. Quare, si tenui beneficio adiungeretur patrimonium, ita vt constatum ex vitroque sufficeret ad sustentationem, sicut prerequisite Tridentinum sess. 21. de reformat. cap. 2. tunc posset ab Episcopo beneficij ordinari. Et hoc modo conciliantur opiniones contrariæ.

4. Nota tamen, quodd post hæc scripta inueni apud Squillantem de priuileg. Cler. cap. 4. num. 239.

Sup. conten- to in hoc & duobus sequentibus §. in Ref. præterita, & in Ref. seq. §. vlt. & infr. in Ref. 55. §. vlt.

Sup. hoc in Ref. 1. not. præterita §. 2. ad mediū, & in Ref. 2. in eodem §. & infra in hoc ipso §. huius Ref. vers. Qui etiam.

Quæ hic est Ref. anteceden- dens, & in aliis eius primæ, & secunde an- nos,

Sup. hoc in Ref. 1. not. primæ huius Ref. §. 2. in fine, & in Ref. 3. §. vlt. ost. mediū vers. Quap-

sacram Congregationem respondisse Cardinali de Aquauia Archiepiscopo Neapolitano, promotum ab alieno Episcopo ex causa beneficij tenuissimi, nullè promotum fuisse, ipsimque promotum suspensum ab executione, atque collatorem a collatione per annum. Oportet tamen de hac declaratione authenticè constare.

RESOL. II

An, vt Episcopus possit ordinare aliquem ratione beneficij existentis in sua Diocesi, sufficit, vt beneficium sit simplex? Ex part. 6. tractat. 8. & Misc. Ref. 24.

§. 1. Negatiue sententiam tenet nouissimè Stephanus Bauny in Theol. Moral. tract. 11. quest. 3. vbi sic ait. Episcopus beneficij in eadem Diocesi, qui in loco præsidet vbi beneficium est, non requirit residentiam; nam eius occasione ibi firmus est sedem perpetuam, cum sit officio satisfactor vclit, ac suæ conscientie, inde non sit recessurus nisi ad tempus. Dixi si residentiam exigit, nam dispensatio hanc possessori suo facultatem non tribuit, vt ab Episcopo in cuius sunt Diocesi sacro ordine iurisdictioni possit, aut tonsura. Ita ille; & ante illum Lessius lib. 2. cap. 4. dnt. 19. n. 92.

2. Sed contrariam sententiam nitentur Episcopi in praxim deducere, quam præter alios videtur Ioannes Præpositus in 3. part. D. Thom. cap. 2. de Sacram. Ordin. dnt. 14. 136. vbi ait. Episcopus beneficij est is, in cuius Diocesi aliquis habet beneficium etiam tenue, vt Henriquez lib. 10. cap. 22. n. 1. quia hic non agitur de titulo sufficienti, sed de causa, propter quam aliquis sufficienter censetur subiecti alicui, vt ab eo possit ordines recipere, quæ inter ceteras est beneficij situm in alicuius Diocesi, vt patet ex cap. cum nullus citato, beneficium autem quantumuis tenue est verè beneficium.

3. Aliqui volunt, vt beneficium requirere residentiam, in qua non sit dispensatum cum beneficio, quia alias ratione beneficij non constituitur domicilium; sed probabilius videtur sufficere beneficium non requirens residentiam, quia canon absolute loquitur.

4. Confirmatur. Pontifex non solum vult ratione domicilij aliquem subiecti Episcopo, vt possit ab eo ordinari, sed etiam alios de causis; ergo ille sufficit quamuis aliquis propter eas non sortitur domicilium. Hæc Præpositus; ex quibus sequitur ordinandum ex certa Diocesi habentem domicilium in aliam, & in alia beneficium posse pro arbitrio Ordinari ad quolibet Episcopatum d. eorum locorum, quod proportione dicendum est de habente plura domicilia, vel beneficia in variis Episcopatibus suis.

5. Notandum est hic obiter quod Bonacino de Sacram. Ordin. diff. 8. quest. 2. vbi a. 2. dnt. 14. 136. tenet sufficere beneficium non residentiale, vt supra firmavimus, limitat tamen, modo sit sufficiens ad victum, sed hanc limitationem ego improbandam esse arbitror. 4. resol. 51. vbi ex sacra Congregatione firmam sufficere beneficium scutorum duorum.

RESOL. III

An, vt Episcopus possit ordinare ratione beneficij, sufficit, vt sit simplex?

Et an, si beneficium non requirat residentiam, nec in illo Beneficiarius resideat, nec in illius Diocesi possit illum Episcopus ordinare. Ex part. 8. tractat. 1. Ref. 21.

§. 1. Negat

ANTO
Opera
Tom. 1. & 2.
E III

Sup. hoc in Ref. praerita, & in alio §. eius not. prima.

§. 1. **N**egativè respondet Genuensis in praxi cap. 48. num. 3. vbi sic ait: Neapoli non ordinantur sine dimissoriis exteri, ratione beneficii simplicis, non requiritur residentiam, in ea obtentis quamvis Ioannes Andreas Dominicus, & Franchus in cap. cum nullus, de tempor. ordin. in 6. dicant id fieri posse: cui observantia ad stipulat Concilium Tridentinum cap. 11. sess. 23. de reform. dum concedit Episcopo, quod possit ordinare non subditum suum familiarem triennalem, sine dimissoriis, dummodo illi statim Ecclesiasticum beneficium conferat; si enim beneficium solum sufficeret, frustra requireretur seruitium: nisi dicas, quod ex Concilio potest prius ordinari, & postea ei conferri beneficium. Quidquid sit, talis est observantia Curiae, & rationabilis. Ita Genuensis.

2. Sed communiter Doctores contrarium sentiunt, ita Marius Antoninus variar. resol. lib. 1. resol. 112. casu 28. Garcia de benef. tom. 1. part. 2. cap. 4. num. 9. vbi sic ait: Tertio ampliatur, etiam si beneficium non requirit residentiam, nec in illo resideat, nec in illius Diocesi, & sic non eximatur à iurisdictione primi Episcopi; cum textus simpliciter loquatur de beneficio. Vide etiam Squillantem de privileg. Cleric. cap. 4. n. 237. Auerlam de Sacrament. Ordin. quest. 3. sect. 6. Palscium in praxi part. 1. cap. 1. art. 3. num. 3. Vallacum tom. 1. allegat. 4. num. 30. & Machadum de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 1. tract. 3. document. 4. num. 4. sic ait: [Dudan hi basta, que el beneficio sea simple. Algunos Doctores sienten, que no, juzgando, que el texto citado pide, que el beneficio aya de ser de tal condicion, que requiera actual asistencia en aquel Obispado. Si bien mas comun, y recibida opinion es la contraria, porque segun principio de Derecho: Lex generaliter prolata, etiam generaliter debet intelligi. Y el texto referido habla generalmente de qualquiera beneficio, y assi no se deve restringir.

RESOL. LIII

An Episcopus possit aliquem ordinare, cui paulo antea beneficium conferat? Ex p. 8. tr. 2. Resolut. 22.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Sed in fauor. it. & in ref. post seq. & in lectum in fin. Ref. 66. & in alio §. eius annot. Sed cum iisdem DD.

§. 1. **P**ro responsione huius dubij apponam hic verba Marchini de sacram. Ordin. tractat. 1. part. 5. cap. 8. num. 9. vbi sic ait: Ampliatur, vt procedat etiam in eo qui nullum habet in tali Diocesi beneficium; sed tamen Episcopus illius Diocesis, optans illum ordinare, beneficium hac intentione illi conferat, vt illum valide possit initiare. Nam textus solum requirit, vt quis legitime beneficium obtineat, nec distinguit, quarene quis illud obtineat: ergo nec nos distinguere debemus. Sic Vgolinus vbi supra. Cui tamen sententia duo obstat videntur. Primum, quia hac beneficii collatio videtur esse in fraudem legis, scilicet, ad eximendum illum Clericum, cui beneficium conferatur, à iurisdictione sui Episcopi: at fraus, & dolus nemini debent patrocinari. Secundò, si illud fieri licite posset, frustra Tridentinum sess. 23. de reform. cap. 9. definiisset, Episcopum tunc solum posse aliquem alterius Diocesis ad Ordines promouere, cum per triennium fuerit cum eo commoratus, dummodo illi statim beneficium conferat. Nam iuxta praedictam sententiam, non requireretur triennalis cum dicto Episcopo commoratio. Et idèd hanc sententiam quae verior videtur, sequitur Franchus d. cap. cum nullus, glossa cap. eos qui, de temp. ordin. vel signentum. Quaranta vbi sup. Riccius resol. 262. Barbosa d. alleg. 4. n. 57. Si quis tamen priorem sententiam tueri vellet, ad Tom. 11.

primam respondere posset, fraudem legi non facere, qui vitatur iure suo, quod lege ipsa nititur. Ad secundum differre à casu triennalis familiaris, quod in illo collatio beneficii debet necessariò praecedere ordinationem, in hoc verò potest sequi, vt satis colligitur ex verbis Concilij d. cap. 9. ibi, Beneficium statim re ipsa illi conferat: quasi dicat statim post ordinationem. Ita Marchinus.

2. Verum communiter Doctores asserunt, beneficium non debere esse collatum in fraudem, ab hoc, vt extrahatur ex aliena Diocesi. Vide Molfesium in summa tom. 1. tract. 2. cap. 2. num. 7. Palscium in praxi, part. 1. cap. 1. art. 2. num. 3. Vnde Machadus de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 1. tractat. 3. document. 4. num. 4. sic ait: [La tercera cuestion es, si para este efecto aproueche el beneficio adquirido, in fraudem. Y aunque Campanil lo duda. Pero la mas probable es, que no: y como tal la defende Barbosa en el lugar citado; fundado en que como dize vt. principio de derecho: Fraus, & dolus nemini debent patrocinari.] Ita Machadus.

RESOL. LIV.

An ad fugiendam iurisdictionem Episcopi domicilij, possit quis ordinari alibi titulo beneficii?

Et an Episcopus possit ordinare illum, qui in sua Diocesi nullum habebat beneficium, si hac sola intentione illi conferat?

Et an praedictus Episcopus in tali casu possit dispensare in interstitiis cum illo providendo, & in illegitimitate ad Ordines; sicut potest Episcopus domicilij? Exp. 11. tr. 4. & Mis. 4. Ref. 1.

§. 1. **C**asus est nimis practicabilis, & ad illum negativè respondet Barbosa de potestate Episcopi part. 2. alleg. 4. n. 45. & alij. Probat hanc opinio, quia fraus & dolus nemini debent patrocinari, licetque sullo, ff. de furtis, cap. dictum 30. q. 1. cap. intelleximus, de iudic. cap. tue 12. de Cleric. non resid. cap. sedes, cap. ex renare, de rescript. cap. 2. de dolo, c. 2. de cognat. spirit. cap. 1. de coll. deteg. cap. tuus, de usur. Oldrad. conf. 257. num. 41. prope fin. vers. fraus insuper. Crauet. conf. 764. n. 6. Baldus conf. 76. factum tale est, in fin. lib. 1. Menoch. de arbit. lib. 2. casu 182. n. 60. & conf. 121. n. 5. & conf. 136. n. 8. & conf. 198. n. 13. Conuat. lib. 1. c. 18. n. 5. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloss. 9. n. 67. Cardinal. Tuscus practic. concl. tom. 4. litt. F. concl. 474. per totam. Cardos. in praxi indic. & aduc. v. dolus. n. 3. & alij.

2. Sed ego de hoc casu ex Hispania anno elapso per litteras interrogatus, quidquid alibi dixerim probabiliter affirmatiuè respondi, nullo Authorum testimonio fretus, nunc autem inuenio hanc sententiam cum aliena tamen formidine docere sapientissimum Patrem Bardi in selectis lib. 3. q. 3. n. 7. vbi sic ait: Quares num possit quis ordinari titulo beneficii existentis in aliena Diocesi, si id fiat in fraudem ad fugiendam iurisdictionem Episcopi domicilij, quod tunc eueniret, quando quis fundaret beneficium hac intentione, vt posset ab alio Episcopo promoueri, vel praesumptiuè, ita existimaretur v. g. si de proximo tempore ante ordinationem fundaret beneficium, & maximè tenuissimum, vt duorum, aut trium aureorum in aliena Diocesi, vel id ex aliis coniecturis colligeretur.

3. Respondent communiter Doctores, etiam illi qui sunt in secunda sententia, in fraudem fieri non posse.

Sed, vt verum fatear, ratio ista apud me vini non facit, quia iure suo utens, nequaquam fraudem

Alibi in Ref. not. seq.